آموزش پیانو

قدم به قدم با فرید عمران

LEARNING TO PLAY THE PIANO

STEP BY STEP BY FARID OMRÂN

جلد سوم

کتاب آبی

3rd Volume

The Blue Book

مؤسسه‌ی فرهنگی-هنری ماهور
تهران ۱۳۹۲

سپاسگزاری

فرصت را مغتنم می‌شمارم تا از عزیزانی که مرا در نوشتن این مجموعه یاری داده‌اند نام ببرم.

از آقای مهندس امیر قمصری دوست بسیار عزیزم که کمک‌های شایانی در طول سی سال گذشته در جهت تحقق این پروژه کرده است سپاس خاص دارم.

از عزیزانم دکتر همایون عالمی و دکتر عبدالرضا تحویلدارزاده که حضور و همکاریشان به‌خصوص در *کتاب قرمز* مایه‌ی دلگرمی من بوده است قدردانی می‌کنم.

از خانم بهناز یمینی‌شریف که با بازنگری کلیه‌ی مجلدها و گوشزدهای بسیار ارزشمند در طول این سفر مرا یاری کرد و نیز به‌خاطر تدریس آزمایشی این مِتُد طی سالیان متوالی سپاس بسیار دارم.

همچنین از مؤسسه‌ی ماهور و آقای محمد موسوی مدیر مسئول مؤسسه برای چاپ این مجموعه صمیمانه تشکر می‌کنم.

فرید عمران
زمستان ۱۳۹۲

Acknowledgement

My special thanks to my associate and dear friend Amir Ghamsari for being such a great assistance through this painstaking journey, whereas without him the whole project which has lasted over 30 odd years, would have been unimaginable.

My respectful thanks to my dear olden friends Homayoun Alemi and Shadi Tahvildar-Zadeh, whom their heartfelt and enlightening presence and cooperation (mainly in the first volume), from the beginning of the project has encouraged and inspired me never to give up.

My very special thanks to Behnaz Yamini-Sharif (a long long companion) who tirelessly checked and rechecked the books(Red, Yellow, Blue), and also troubling herself by teaching the whole series for so many years, while giving me invaluable advice on the technical materials and fingerings.

Also thanks to Mahoor Institute of Culture and Art and it's director Mr. Mousavi for publishing the whole series with great enthusiasm.

Farid Omran
2014

فهرست

Table of Contents

About the Author	9	درباره‌ی آهنگساز	
About the book	11	درباره‌ی کتاب	
Part 1: Pieces		**بخش اول: قطعات**	
1. Lullaby For Lillian-Rose	16	۱. لالایی برای لیلیان- رُز	01:01
2. A Little Waltz for Lola	18	۲. والس کوچک برای لولا	01:03
3. Dreaming- Alla Satie	21	۳. رؤیا ــ به سبک ساتی	02:18
4. From East	27	۴. از شرق	00:56
5. When Chopin meets Grieg	31	۵. شوپن به‌ملاقات گریگ می‌رود	02:01
6. Waltz Amoroso	37	۶. والس عاشقانه	02:39
7. Barcarole "for Leda"	45	۷. بارکارُل برای لِدا	03:03
8. Nomads-A Lullaby for Allegra-Sienne	51	۸. کوچ‌نشین‌هاــ لالایی برای اَلِگرا- سی‌یِن	01:42
9. Ecstasy	55	۹. پایکوبی	00:39
10. Grass Hoppers' Dialogue	57	۱۰. گفت‌وگوی ملخ‌ها	01:15
11. Galloping Horses	61	۱۱. تاخت	01:33
12. Valse la minor (Childhood memories)	66	۱۲. والس لا مینور (خاطرات کودکی)	02:07
13. Waltz for Betsabeh	75	۱۳. والس برای بِتْسابه	02:41
Part 1: Scales		**بخش دوم: گام‌ها**	
14. Whole-tone scale	86	۱۴. گام تمام‌پرده	00:42
15. Oriental mode	90	۱۵. مُد شرقی	00:51
16. Dorian mode	93	۱۶. مُد دوریَن	00:47
17. In Arabic mode	95	۱۷. در مُد عربی	00:47
18. Acoustic mode	97	۱۸. مُد آکوستیک	01:35
19. Phrygian mode	100	۱۹. مُد فریژین	02:45
20. Lydian mode	103	۲۰. مُد لیدین	00:49
21. Mixolydian mode	105	۲۱. مُد میکسولیدین	01:03
22. Neapolitan major mode	108	۲۲. مُد ماژور ناپلی	00:51

23. Neapolitan minor mode	111	۲۳. مُد مینور ناپلی	00:51
24. Debussy mode	114	۲۴. مُد دُبوسی	00:51
25. Locrian mode	117	۲۵. مُد لُکریَن	01:03
26. Double harmonic mode (Persian)	120	۲۶. مُد هارمونیک مضاعف (ایرانی)	00:51
27. Blues mode	123	۲۷. مُد بلوز	00:51
28. Double harmonic mode (Hungarian)	126	۲۸. مُد هارمونیک مضاعف (مجار)	00:47

Total Time: 38:24

Part 1: Arpeggios **بخش سوم: آرپژها**

29. C Major	130	۲۹. دو ماژور
30. A Minor	131	۳۰. لا مینور
31. F Major	132	۳۱. فا ماژور
32. D Minor	133	۳۲. رِ مینور
33. G Major	134	۳۳. سُل ماژور
34. E Minor	135	۳۴. می مینور
35. D Major	136	۳۵. رِ ماژور
36. B Minor	137	۳۶. سی مینور
37. A Major	138	۳۷. لا ماژور
38. E Major	139	۳۸. می ماژور
39. G Minor	140	۳۹. سُل مینور
40. C Minor	141	۴۰. دو مینور
41. F Minor	142	۴۱. فا مینور
42. B Major	143	۴۲. سی ماژور

در بیابان‌های خوزستان متولد شدم. به‌هنگام تولدم مردی ایلیاتی قرآن تلاوت می‌کرد؛ مادری بر طفل رفته‌اش زاری می‌کرد و پدرم که عاشق فریدالاطرش، خواننده‌ی بزرگ عرب، بود نام فرید بر من نهاد و بدین‌سان سرنوشت من با موسیقی پیوندی ناگسستنی یافت ...

فرید عمران

درباره‌ی مؤلف

فرید عمران، موسیقیدان، آهنگساز و استاد موسیقی در سال ۱۳۲٤ در شهر آبادان دیده به جهان گشود. او موسیقی را با فراگیری ویلن و پیانو آغاز کرد و از همان اوان قطعه‌های کوچکی می‌ساخت. فراگیری موسیقی را در کنسرواتوار تهران ادامه داد. از استادان بنام او در ایران می‌توان از زنده‌یادان مرتضی حنانه و یوسف یوسف‌زاده نام برد. او هم‌زمان نزد پیانیست و آهنگساز روس لئونید ساموس (Leonid Samus) به فراگیری آهنگسازی و نوازندگی پیانو ادامه می‌داد. سپس در آکادمی موسیقی لندن تحصیل در رشته‌ی آهنگسازی را تا درجه‌ی استادی پی‌گیری کرد و به پایان رساند. در آنجا نزد استادان و موسیقیدانان برجسته‌ای چون جان مک‌کِیب (John McCabe)، در آهنگسازی، و پروفسور لارنس لئونارد (Laurence Leonard)، در رهبری ارکستر، به تحصیل پرداخت. فرید عمران بیش از چهل سال در ایران و انگلستان به تدریسِ موسیقی مشغول بوده است. پس از بازگشت به ایران در ۱۳۸۲ ارکستر «آکادمیا» را پایه‌ریزی کرد و در ۱۳۸٤ هنرکده‌ی عالی موسیقی و روان‌شناسی به‌نام «آکادمیا» را بنیان نهاد. در سال‌های ۸۵ و ۸٦ به‌عنوان رهبر و آهنگساز کُر و ارکسترِ «آکادمیا» در جشنواره‌ی موسیقی فجر شرکت کرد و به دریافت چنگ زرّین نایل آمد. او در ۱۳۸۳ لوح افتخار را به‌عنوانِ هنرمند درجه‌ی یک در رشته‌ی آهنگسازی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دریافت کرد.

فرید عمران همواره در کنار آموزش موسیقی مؤلفی با سبک خاص خود بوده است. آثار او در بسیاری از کشورهای اروپا و امریکا و ایران به اجرا درآمده‌اند. از جمله آثارش می‌توان از دو کتاب مجموعه والس‌ها، سوییت نغمه‌های ایرانی، سمفونی می‌مینور، سوییت‌های ارکستر زهی (٤ سوییت)، سوییت سمفونیک شیخ صنعان، کنسرتو ویلن، سونات‌های فلوت، کنسرتوی پیانو، مجموعه‌ی آوازیِ Songs from Heaven و آثار مبتنی بر ترانه‌های فولکلور نام برد.

درباره‌ی کتاب

مجموعه کتاب‌های قدم به قدم (شامل ۳ مجلد) به شیوه‌ای طراحی شده‌اند که نوازندگی پیانو را به‌صورت تدریجی به هنرجو بیاموزند.

«کتاب آبی» سومین جلد از این مجموعه است. جلدهای دیگر این مجموعه هر یک رنگ خاصی دارند. کتاب اول «قرمز» و کتاب دوم «زرد» قبلاً توسط انتشارات ماهور چاپ شده‌اند. کتاب آبی کتاب پایانیِ این مجموعه است و امیدوارم کتابِ تکنیک جامعی برای همراهی این سه جلد به‌زودی برای چاپ آماده شود.

اگر این اولین برخورد شما با این مجموعه است، توصیه می‌کنم حتا هنرجوی پیشرفته نیز قبل از به‌دست گرفتن کتاب آبی، کتاب‌های قرمز و زرد و قطعات دشوارترِ آن‌ها را بیازماید و سپس به فراگیری این کتاب بپردازد.

کتاب آبی به سه بخش مجزا تقسیم شده است:

الف. بخش اول: قطعات موسیقی

ب. بخش دوم: آرپژها

پ. بخش سوم: گام‌ها

۱. هنرجو هنگام فراگیری کتاب آبی باید یک اثر از بخش اول را با یک یا دو تمرین از بخش‌های دیگر همراه کند و به این ترتیب به فراگیری این کتاب در هر سه بخش به‌طور همزمان بپردازد.

۲. استاد راهنما می‌تواند ترتیب فراگیری قطعات و تکنیک‌ها را با توجه به سطح هنرجو و نیازهای او انتخاب کند.

۳. قطعات این کتاب به لحاظ تکنیکی دشوار هستند بنابراین از هنرجو انتظارِ اجرای بسیار بالایی می‌رود. استاد باید قطعات جدید را در صورتی که هنرجو در اجرای یک قطعه به سطح اجراییِ بسیار خوبی رسید شروع کند.

٤. در این کتاب تمامی گام‌ها را روی نت «دو» آغاز کرده‌ام. این تصمیم به دو دلیل گرفته شده است. اول این‌که هنرجو می‌تواند با تفاوت‌های ساختاری گام‌ها آشنا شود؛ مثلاً گام دوبل هارمونیکِ مَجار و چهارگاه یا تفاوت گامِ دُبوسی با گام عربی. دوم این‌که استاد می‌تواند دانش تئوریک و عملی هنرجو را با انتقال پایه‌ی گام از یک تُنالیته به تُنالیته‌ی دیگر بالا ببرد.

۵. انتقال (Transposition)، یک عامل و یک تکنیک بسیار مهم در افزایش درک و احاطه بر موسیقی به‌شمار می‌آید و من از اساتیدی که این کتاب را تدریس می‌کنند می‌خواهم که در آموزش این امرِ مهم کوتاهی نکنند.

٦. تعدادی از گام‌ها(مُدها)ی این کتاب برای هنرجویان موسیقی تازگی دارد و در پاره‌ای از موارد ناشناخته‌اند. استاد می‌تواند از آن‌ها نه‌تنها برای بالابردن سطح تکنیک هنرجو استفاده کند بلکه می‌تواند آن‌ها را برای تقویت دانشِ

هنرجویانی که به آهنگسازی علاقه‌مندند نیز استفاده کند و دیدگاه هنرجو را با ساختارهای موسیقی تُنال ـ مُدال آشنا کند.

۷. انگشت‌گذاری‌ها می‌توانند به‌عنوان راهنما مورد استفاده قرار گیرند و بسته به وضعیت دست‌های هنرجو، استاد می‌تواند در پاره‌ای از آن‌ها تغییراتی ایجاد کند.

۸. پاره‌ای از قطعات فاقد انگشت‌گذاری‌اند، این قطعات می‌توانند به‌عنوان آزمونی برای هنرجو استفاده شوند، یعنی استاد از هنرجو بخواهد قطعه را انگشت‌گذاری کند و تدریجاً در این فن تبحر یابد. واضح است که کمک و راهنمایی استاد در روند این آموزش تأثیر به‌سزایی دارد.

۹. قطعات بسیار دشوار این کتاب مانند قطعات دشوارترِ کتاب‌های قرمز و زرد، برای اجرای رسیتال در محافل خصوصی و عمومی مناسب‌اند. لازم به ذکر نیست که نظارتِ موشکافانه‌ی استاد بر این قبیل قطعات شامل تفسیر (interpretation)، آرتیکولاسیون، دینامیک‌ها و فرازبندی جملات (phrasing) بسیار ضروری است.

۱۰. سی‌دی ضمیمه‌ی کتاب، حاوی اجرای قطعات موسیقی و گام‌هاست و از ضبط آرپژها که صرفاً جنبه‌ی تکنیکی داشته‌اند خودداری کرده‌ام.

با آرزوی موفقیت
فرید عمران
زمستان ۱۳۹۲